

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Enchiridion Sev Manuale Episcoporum Pro Decretis in
Visitatione, & Synodo, de quacumque re condendis.**

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1650

cap. 13. De Habitu cleri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9534

- cessionis ante Synodalem sessionem . continet autem Hymnos, & Psalmos. exemplum illius dabimus infra 4. part. capitul. 4. numero 3.
- 3 Tabella item exponitur impressa, quæ continet capita orationis, loco citato numero 5.
- 4 Scrutinij alia post Præfectos eiusdem, vt infra, loco cit. num. 6.
- 5 Acclamationum si faciendæ sint, multa exempla debent edi pro maiori, vel minori numero cleri. vt in 4. p. cap. 11. num. 1. & 2. & hæ quinque Tabellæ prælodari solent.
- 6 Aliæ parantur manuscriptæ: cuiusmodi sunt; Formula professionis Fidei breuior; Iuramentorum formulæ pro Examinatoribus, Teitibus synodalibus, & Punctatoribus; & hæ manuscriptis exarantur characteribus, vt duo, vel tres simul eas legere queant ante Episcopum genuflexi. De quibus in quarta part. cap. 5. toto.
- 7 Denique scribuntur in folio capita quædam orationis mentalis, à deputando cantanda, in fine cuiusque sessionis, ad formam, vt infra, describendam, in quarta parte cap. 10. toto. & hæ Tabellæ sufficiunt.

D E C A T A L O G O C L E R I .
vocandi. Cap. XII.

- 1 **N**ecessarius est Catalogus eorum, qui in Synodum Diœcesanam tenentur accedere, pro quo integrè conficiendo moneudi sunt opportuno tempore Parochi, vt tam in Vrbe, quàm in Diœcesi quisque transmittat ad Episcopum nomina eorum de Clero, qui in sua Parochia degunt. neque solum nomina, sed etiam cognomina, beneficiorum titulos, quos habent, & ordines sacros, imò etiam Doctoratus insignia quæ, & qualia habent.
- 2 Hisce datis relationibus, deputari debent duo vel tres, qui in ordinem redigant totius Cleri nomina, vt congruo quisque loco vocetur.
- 3 Ordo is erit, vt primo nominetur Clerus Ciuitatis, tum Diœcesis. In ciuitate Cleri ordo erit; vt primo Dignitates, & Canonici Ecclesiæ Cathedralis. cum beneficiatis, & cappellanis, qui eidem actu inseruiant, vel beneficij titulos ibidem habent: tum Clerici seminarij, & alij, qui Sacristiæ ministrant. Tum vocentur Canonici, & Clerus singularum Collegiarum, ordine seruato digniorum Ecclesiarum. Rectores parochiarum, hoc est, Præpositi, Archipræsbyteri (nisi hi præcedant illos) Rectores, Vicarij perpetui,

- Vicectores amouibiles, Beneficiati simplices, Præsbyteri, Diaconi, & Subdiaconi, vbi est consuetudo, quòd vocentur.
- 3 In Diœcesi hic erit ordo. Abbates, & Commendatarij primo, deinde Vicarij foranei, iuxta dignitatis ordinem, seu promotionis antiquioris; & sub quolibet Vicario vocetur totus eiusdem Clerus, ordine prædicto, hoc modo. Vicariatus loci N.
- 5 Si Collegiata adhuc in Diœcesi, vocentur autem Vicarios foraneos. ordine dignitatis Collegiatarum, & cum Canonicis vocetur totus Clerus affectus Collegiatae siue ratione beneficij, siue seruitij.
- 6 Titulus cuique nominando præmitatur, & post cognomen addatur (si ille est) Doctor in Sacra Theologia vel I. V. titulus, & deinde beneficij.
- 7 Titulus Abbatum est. Perillustris, & multum Reuer. Dignitatum, & Canonicorum Cathedralis Ecclesiæ apud nonnullos est idem: in Provincia Mediolanensi Dignitatum est, multum R. D. Canonicorum vero, R. D. in Collegiatis Præpositus gaudet titulo R. D. & Canonici. R. N. quæ distinctio rationi est consona.
- 8 Rectores animarum prænominantur omnes vocabulo, Venerabilis Presbyter N. Vicectores amouibiles (si Regularis sunt, Frater, vel D. n. N.) vocantur, vt Sacerdotes alij, Præsbyter N. Diaconi, & Subdiaconi hoc modo: N. N. Diaconus, vel Subdiaconus. Clerici Beneficiati, N. Clericus beneficij, S. N. Clerici seminarij N. N. nomine, & cognomine tantum. Hæc ex Actis Eccl. Mediolan.
- 9 Prænotarij Apostolici, si qui adsunt. titulo M. R. D. digni sunt. & additur in fine, I. V. D. & Prænot. Apostolicus.
- 10 Si quid erroris accidat in hac nominatione cleri, nemini sit iniuria. ex vi Decreti, de quo infra, initio Synodi euulgandi.
- 11 Ceteris paribus, inter æquales attenditur promotio ad Canonicatum, Rectoriam, Beneficium, Ordinem Sacrum.
- 12 Accidere potest, vt idem vocetur sapius ratione beneficiorum, quæ habet in pluribus locis, sed hoc nihil refert; imò docet hoc modo eum nominari, ne beneficia Ecclesiarum confundantur, quæ certum locum habere debent.

D E H A B I T V C L E R I .
Cap. XIII.

- 1 **H**abitus Episcopi in Missa Synodali erit Pontificalis, & coloris rubei. si celebrat

R 2 brat

brat solemniter, assumit omnia paramenta Pontificalia, vsque ab pallium exclusiue, si est Archiepiscopus, ex Cærem. Episcop. lib. 1. cap. 16. si affilit, conuenit, vt amictu, alba, cingulo, stola, pluuiali, & mitra pretiosa indutus assistat Missæ, cum solitis Cæremonijs, eodem habitu semper aderit in sessionibus Synodalibus. Baculum vero pastoralem vel gesserit, vel gestare faciat.

2. Dignitates, & Canonici parati adsint, ex Cærem. Episc. lib. 1. cap. 31. hoc est pluuialibus Dignitates; Planetis, & Dalmaticis Canonici Presbyteris, & Diaconi. & si non sunt distinctæ præbendæ, fiat tamen distinctio per paramenta. Congr. Rit. 15. Mart. 1668.

3. Coadiutores Canoniceotum (quoniam & ipsi vna cum Coadiutis interesse debent) aderunt cum habitu Canonicali ordinatio, non parati; ad distinctionem.

4. Collegiatæ non mutant habitum in choro consuetum. Præfetti Collegiarum in Prouincia Mediol. ex Conc. Prou. V. vna cum Canonici cathedralis pluuialia induunt. in Processione prima, & vltima ex auctoritate Conc. Prou. IV. Episc. Laudensis concessit pluuialis vsum Præpositis non Collegiatarum, & Vicarijs foraneis, vt esset inter clericum, & clericum aliqua distinctio inter eundem. finita vero Processione exiunt pluuialia.

5. Rectores Parochiarum capitulum gestant supra cotam multis in locis: Neapoli stolam vt dignoscantur ab alijs, seruanda est loro-rum consuetudo.

6. Statuant Episcopi, quod expedire iudicauerint ad Actionis Synodalis splendorem, & maiestatem Ecclesiasticæ Hierarchiæ representandam.

7. Ordo vero sedendi in Synodo est ille, quem supra significauimus, tum capite 9. de apparatusum, 5. 6. 7. 10. tum capite 12. de catalogo Cleri. Vrbanus enim Clerus hinc inde à tergo, Canonicorum cathedralis sedere debet. Beneficiarij, seu mansionarij, & choro cathedralis addicti, iammediate in scamnis post canonicos eiusdem; nõ quia digniores sint canonicis collegiatarum; sed quia in seruitio coniunctiores suis Canonici esse debent.

8. Collegiatarum vero Canonici sedebunt hinc inde; totum collegium primum à dextris Episcopi, secundum à sinistris Episcopi, & sicut dicitur, & Prior collegij sedeat in scamno oblongo primum, propius Episcopo.

9. Parochi à tergo collegiatarum, & alij de ciuitate post parochum.

10. Diocæsanus autem clericus sedebit in mediâ

naui ante faciem Episcopi, hinc inde, ita, vt in scamnis anterioribus, & iuxta dextram Episcopi, digniores collegiatæ sedeant; Parochi à tergo collegiatarum, & alij à tergo Parochorum, vt supra diximus.

11. Vicarius Episcopi, si est Protonotarius, induat rochetum, & mantelletum. si non est, induat habitum, quem per Urbem defert, non pluuiale.

12. Si Vicarius est canonicus, ad Missam, & Processionem, induitur, vt canonicus. Ad sessionem Synodalem, vt Vicarius.

DE PROCESSIONIBUS Synodalibus. Cap. XIV.

1. **D**uplex Processio fieri solet, altera pro initio Synodi, quam significat cærem. Episcop. loco citato; altera pro fine eiusdem, prout in Actis, Eccl. Mediol.

2. Pro prima varius est ordo. nam aliqui ante Missam, alij post Missam, Conc. Prou. Mediol. 2. eam præmittit Missa. statuat Episcopus, quicquid voluerit.

3. Solet à Vicario Generali fieri Edictum de hac prima processione, cuius exemplum dabitur in 4. parte cap. 6.

4. Decernenda est Ecclesia, ad quam eundem sit, & via, per quam eundem.

5. Item, qui Hymni, & Psalmi, dum itur, sint cantandi. quorum Tabella editur, vt diximus supra cap. 12. num. 2.

6. Præfertur vna tantum crux cathedralis Ecclesiæ, quam sequitur totus Clerus, ordine retrogrado, quo in Synodo sedent.

7. Dum itur, quisque Clerus partialis cantare debet Hymnos, & Psalmos; priore de illo clero primum inchoante Hymnum.

8. Hora est præscribenda Processionis primæ, & euulganda ad valvas Ecclesiæ.

9. Clerici deputandi sunt pro ordinanda Processione, quotquot erunt necessarii.

10. Vltima vero Processio fit intra ambitum Ecclesiæ, vel paulo extra, si multus est Clerus; & fit eodem modo, quo prima: sed cantatur Hymnus, Te Deum.

11. Si ad primam processionem Regulares, & Confratres conuenire solent, id fiat.

De Horis Canonicis, & Missis Synodalibus. Cap. XV.

1. **H**oræ canonicæ in Cathedrali dicuntur heelerius; & ferè sine cantu, ne impediat actio Synodalis.

2. Vespere cantantur alicubi à toto Clero in cantu Gregoriano, alternatim. ab Viqua-
no